

JHNY

Liitteen E hankinnat

Neuvontaklinikka 6.9.2024 klo 9-10

erityisasiantuntijat Niina Ruuskanen & Olli Jylhä

Tausta

- Vanhan hankintadirektiivin aikaan palvelut jaettu A- ja B-palveluihin
 - B-palveluilla vähäisempi vaikutus valtioiden väliseen kauppaan
- 2007 hankintalaissa kyseisiin hankintoihin sovellettiin kansallisia menettelysääntöjä
- B-palvelut otettiin direktiivin soveltamisalaan selkeämmin 2014 direktiivin yhteydessä
 - Osa B-palveluista silti yhä **vähemmän rajat ylittävää intressiä** ja kansallisia erityispiirteitä (esim. hotelli- ja eräät oikeudelliset palvelut)
 - Sovelletaan vain joitain direktiivin sääntöjä + peruseriaatteita
Säännellään kevyemmin (*light regime*)
- Nykyisessä hankintalaissa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä muita erityisiä **palveluhankintoja** koskevat säännökset kirjattu omaan lukuun (luku 12)
- Nyk. hankintalain liite E, erityisaloilla liite C

SOTE-palvelut (400 000 €)

1. terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut ja niihin liittyvät palvelut
2. sosiaalialan, koulutuksen, terveydenhuollon ja kulttuurin hallintopalvelut
3. pakollisen sosiaaliturvan palvelut
4. sosiaalietuuspalvelut

Muut erityiset palvelut (300 000 €)

5. muut yhteisöön liittyvät, yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut, mukaan lukien ammattiyhdistysten, poliittisten järjestöjen, nuorisojärjestöjen ja muiden erilaisten yhdistysten tarjoamat palvelut

6. uskonnollisten järjestöjen palvelut,
7. hotelli- ja ravintolapalvelut
8. oikeudelliset palvelut
9. muut hallinnolliset ja valtionhallinnon palvelut
10. yhteiskunnalle tuotettavat palvelut
11. vankilapalvelut, yleiseen turvallisuuteen liittyvät ja pelastuspalvelut
12. tutkinta- ja turvallisuuspalvelut
13. kansainväliset palvelut
14. postipalvelut
15. sekalaiset palvelut

Sote-palveluihin ja muihin liitteen E mukaisiin palveluihin sovellettavat säännöt

Noudatettavat lainkohdat 1/2

- Sovelletaan hankintalain I ja IV osia sekä 12 lukua
 - Luvut 1-4 (Osa I)
 - Lain tarkoitus, periaatteet ja määritelmät (luku 1)
 - Soveltamisala ja rajaukset (luku 2)
 - Yhteishankinnat ja hankintojen varaaminen (luku 3)
 - Kynnysarvot ja hankinnan ennakoitun arvon laskeminen (luku 4)
 - Luvut 14-17 (Osa IV)
 - Hankintapäätös ja hankintasopimus (luku 14)
 - Hankintojen valvonta (luku 15)
 - Oikeussuojakeinot (luku 16)
 - Erinäiset säännökset (luku 17)
- + luku 12

Noudatettavat lainkohdat 2/2

- Liitteessä E yksilöity **tyhjentävästi** CPV-koodeittain 12 luvun soveltamisalaan kuuluvat palvelut
 - Yhtenäinen hankintadirektiivin liite XIV kanssa
 - Huom! 9 § jolla suljettu pois osa palveluista soveltamisalasta
- Jos hankinnan CPV-koodi ei ole mainittu liitteessä E, se kuuluu tavanomaisiin palveluhankintoihin
- Sääntelyyn vaikuttaa myös muu lainsäädäntö (esim. lastensuojelulaki tai laki sosiaali- ja terveystieteiden järjestämisestä)
 - Liitteen E hankintojen erikoisuus (sisältövaatimus): 108 §: Hankinnoissa otettava huomioon palvelujen sisältöä koskeva erityislainsäädäntö ja käyttäjien tarpeet

Laatu

Esteettömyys

**Saatavuus ja
kattavuus**

**Osallistuminen ja
vaikutusmah-
dollisuudet**

Jatkuvuus

**Kohtuuhintai-
suus**

**Käyttäjien
erityistarpeet**

Innovointi

Liitteen E kynnysarvot

Liitteen E kynnysarvo(t)

- Liitteen E palveluiden kynnysarvo direktiivissä 750 000 euroa (ns. EU-kynnysarvo)
 - Kynnys milloin rajat ylittävän intressin on tulkittu olevan relevantti
- Hankintalain kynnysarvot
 - Sote- ja eräiden koulutuspalveluiden kynnysarvo: 400 000 euroa
 - Muut erityiset palveluhankinnat: 300 000 euroa
- Luvun 12 säännöksiä sovelletaan heti hankintalain kynnysarvojen ylittyessä (400 000 tai 300 000 euroa)
 - **Menettelyllisesti ns. EU-kynnysarvon ja hankintalain kynnysarvon ylittävät liitteen E hankinnat eivät siis eroa toisistaan** (sama Hilma-pohja TED eF20)
 - Käytännössä ei siis hankintalain soveltamisen kannalta eroa onko kyse EU vai kansallisen kynnysarvon ylittävästä liitteen E hankinnasta
- HUOM! Merkitystä kuitenkin muun lainsäädännön (EU-säätely) kannalta
 - Esim. EU:n pakotesäätelyä, jota sovelletaan vain hankintadirektiivien piirissä oleviin hankintoihin ei sovelleta niihin sote- ym. palveluhankintasopimuksiin, jotka jäävät direktiivin kynnysarvojen alle, eli alle 750 000 euron.
- Erityisaloilla vain yksi, direktiiviä vastaava kynnysarvo 1 milj. €

Liitteen E CPV-koodit ja koodin valinta

CPV-koodin valinta

- Hankinnalle valitaan sen pääasiallista kohdetta parhaiten kuvaava, mahdollisimman täsmällinen CPV-koodi → valittu koodi määrittää, onko kyse liitteen E palvelusta vai ei
- Hankinnan pääasiallinen kohde on se, mitä hankitaan euromääräisesti eniten
- Jos ei löydy täsmällistä koodia, valitaan sopivin ylemmän tason koodi
 - Yläkoodin alla olevat koodit voivat auttaa hahmottamaan, minkä tyyppisiä palveluja yläkoodi koskee
- Selittäviä lähteitä niukasti
 - CPV 2008 Seliteosa on saatavilla Simap-sivustolta

CPV-koodi esimerkki: tulkkaus

MAO 483/18 (KHO 2019:192)

- Kuulovammaisten, kuulonäkövammaisten ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalvelu
- **Liitteen E** koodi 85000000 "Terveys- ja sosiaalitoimen palvelut" → **OK**

MAO 600/2023

- Turvallisuusviranomaisten lakisääteisiin tehtäviin ja oikeudenkäynteihin liittyvät tulkkauspalvelut kieleltä toiselle
- **Liitteen E** koodi 75240000 "Yleiseen turvallisuuteen, lakiin ja järjestykseen liittyvät palvelut" + lisäkoodi 79540000 "Tulkkauspalvelut" → **OK**

MAO 100/2024

- Kaupungin tulkkauspalvelut kieleltä toiselle, pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden tarpeisiin
- **Tavanomaisien palvelujen CPV-koodi** 79540000 "Tulkkauspalvelut" → **OK**

Hankintamenettely

Hankintamenettely ja hankintailmoitus

- 109 §: Menettelyllä, joka on 3 § periaatteiden mukainen
 - HY:llä paljon harkintavaltaa
 - Muistuttaa kansallisten hankintojen sääntelyä (esim. tarjouspyyntöä koskeva sääntely)
- Ei määräyksiä DPS tai puitejärjestelyistä
 - Mahdollistaa esim. ”hybridit”
- Suorahankinnat kuitenkin samoin kuin EU-hankinnoissa (40 ja 41 §)
 - Sote-palveluilla myös erityinen suorahankintaperuste 110 § (kansallinen)
 - Asiakkaan tarpeiden huomioiminen
 - Ei mahdollista soveltaa asiakasryhmäkohtaisesti vaan perusteltava jokaisen asiakkaan kohdalla erikseen
- Oma hankintailmoitus liitteen E palveluille
 - Hankintasäännösten vastaista ilmoittaa väärällä pohjalla (esim. EU-pohjalla MAO 100/21)
 - Riski että toimittajat jotka seuraavat kyseisiä hankintoja eivät löydä ilmoitusta muutoin

Tarjouspyyntö ja tarjousten vertailu

- HYN ilmoitettava käyttämänsä valintaperuste ja vertailuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä
- Halvin hinta on perusteltava
 - Harkintavalta missä asiakirjassa perustelut esitetään
- Ei yksilöitävä alakriteerien painoarvoja ennakkoon
- Ei tarkempia vähimmäismääräaikoja tarjouksen esittämiselle (hankinnan luonteen ja laadun mukaan)
 - Määräajan hyvä olla kuitenkin vähintään 14 pvä
- Saa pyytää täsmennyksiä (113 §)

Poissulkemisperusteet ja soveltuvuusvaatimukset liitteen E palveluhankinnoissa

Voidaan soveltaa

- Hankintalaki 81 § (Harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet)
 - Pl. HVA ja liiketoimintakielto ja konkurssi
- Hankintalaki 82-86 §
 - Korjaavat toimenpiteet, soveltuvuutta koskevat vaatimukset, Selvitys oikeudesta harjoittaa ammatti- tai elinkeinotoimintaa, Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne, Tekninen suorituskyky ja ammatillinen pätevyys
- Laissa ei edellytetä että HYN tulisi lain 88 §:n mukaisesti tarkistaa voittaneen tarjoajan osalta hankintalain mukainen rikosrekisteriote tarjoajasta ja sen johtohenkilöistä
- Ei pakollista ilmoittaa soveltuvuusvaatimuksia hankintailmoituksessa tai käyttää ESPD:tä

Täytyy soveltaa

- Hankintalaki 80 § (Pakolliset poissulkemisperusteet)

Yhteenveto sääntelyn erityispiirteistä liitteen E palveluissa

1. Ei velvoitetta käyttää sähköistä tietojenvaihtoa
 - Kerrottava esim. miten tarjoukset tulee jättää
2. Ei vähimmäismääräaikoja tarjouksille
3. Ei määräyksiä DPS tai puitejärjestelyistä
 - Mahdollistaa esim. ”hybridit”
4. Voidaan asettaa tiukempia soveltuvuusvaatimuksia (liikevaihtoa koskeva rajoitus ja referenssien vuosiraja)

Valinnanvapausjärjestelmät

- Valinnanvapausjärjestelmät (esim. palvelusetelijärjestelmät) eivät lähtökohtaisesti kuulu hankintalain soveltamisalaan
 - Eivät täytä hankintasopimuksen määritelmää -> HY ei itse käytä valtaa tarjoajan valinnassa Pl. vähimmäisvaatimusten asettaminen

JHNY

Kysymyksiä

Ennakkokysymyksiä

- Voiko tehdä sote-palveluhankinnan puitejärjestelyn, jossa toimittaja valitaan sen mukaan, mikä on asiakkaalle yksilöllisen harkinnan mukaan soveltuvin?
 - Ks. esim. MAO H209/2021
- Minkälaisia normaalista poikkeavia hankintamenettelyjä sote-hankinnoissa on tehty ja tunnustettu toimivaksi?
 - Ks. esim. Keino-osaamiskeskuksen esimerkit hankintakeino.fi → Materiaalipankki